

УДК 65.011.46

К.Ю. ЮДОВИЧ, магістр, НТУ «ХП», Харків

А.І. ЯКОВЛЕВ, зав. каф. ЕіМ, професор, НТУ «ХП», Харків

ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТВОРЕННЯ НОВИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ ТА ПРАЦЕЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ІННОВАЦІЙ

У роботі розроблено методику визначення ефективності створення нових робочих місць і праце збереження при впровадженні промислових інновацій. Запропоновані методи розрахунку ефекту від змінення чисельної величини потреби в робочій силі при впровадженні інновацій. Встановлено доцільність впровадження нововведень.

В работе разработана методика определения эффективности создания новых рабочих мест и трудо сохранения при внедрении промышленной инновации. Предложенные методы расчета эффекта от изменения численной величины потребности в рабочей силе при внедрении инновации. Установлена целесообразность внедрения нововведений.

This paper presents the method of determining the effectiveness of job creation and laborsaving in the implementation of industrial innovation. Were presented the methods for calculating the effect of changing the numerical value of the labor requirements when implementing innovations. Their relevance of innovations has been established

Ключові слова: ефективність, теорія і методи, коефіцієнти ефективності, ефективність робочої сили, прогноз її змінення, інтелектуальна складова праці, інновації, потреба в робочій силі.

Вступ

Подальше зростання економіки держави неможливе без розвитку її інноваційної спрямованості. Стимує інноваційні процеси не довикористання обґрунтованості вибору основних напрямків інноваційного розвитку, визначення їх пріоритетів, з урахуванням обмеженості у коштах і часі. Задача полягає у необхідності подальшого розвитку теорії і методології ефективності суспільного виробництва, в тому числі її важливого напрямку – визначення соціально-економічної ефективності життєвого циклу інновацій. Деякі аспекти в цьому плані, зокрема, визначення впливу робочої сили на ефективність соціально-економічних процесів у виробництві стали предметом дослідження у даній

роботі. Впровадження інновацій впливає і на змінення потреби в робочій силі.

Постановка задачі

Завдання роботи полягає в розробці теоретичних і науково-методичних засад, націлених на удосконалення теорії і практики оцінки ефективності нововведень і суспільного виробництва та їх практичної реалізації.

Методологія

Теоретичною основою вивчення даної теми стали роботи вітчизняних і зарубіжних авторів, а її методичною – методи оцінки, зокрема, метод умовного розподілення норматива ефективності основних фондів і капіталовкладень, ефективність використання робочої сили та ефективності створення нових робочих місць та праце збереження при впровадженні інновацій та ін.

Результати дослідження

З нашої точки зору, з метою більш точного відображення в розрахунках соціально-економічної ефективності нововведень величини продукту для суспільства потребує подальшого розвитку проблема створення комплексів нормативів ефективності та методів їх визначення. Це викликає необхідність раціонального використання трудових ресурсів при збільшенні рівня технічної озброєності праці, суттєвого підвищення рівня її механізації та автоматизації.

Використання пропонуємого підходу сприятиме при впровадженні нових фондів співставити, як їх функціонування сприяє покращенню застосування живої праці. У свою чергу, це дозволить визначити при проектуванні потрібний рівень підвищення продуктивності праці при умові максимального використання нововведень, що змінюють існуючі засоби праці. Переважна частина продукту для суспільства створюється при безпосередній участі живої праці.

Для проведення відповідних розрахунків, ефективність використання робочої сили та ефективності створення нових робочих місць та праце збереження при впровадженні інновацій, слід визначити величину коштів, необхідних для створення одного робочого місця або для вивільнення одного працюючого.

Згідно досліджень інноваційної діяльності в країнах Євросоюзу [4], середня вартість створення одного робочого місця у цих країнах становить 15,4 тис. €. Враховуючи певну достовірність визначення таких величин,

одержану на базі репрезентативної вибірки за значний період часу, у першому наближенні нею можна скористуватись і в Україні. При курсі валют 10,5 грн. за одиницю € вона складатиме прядка 160 тис. грн.

При визначенні ефективності створення або ліквідації одного робочого місця слід врахувати змінення показників якості нових засобів праці.

Для суб'єктів підприємництва важливо знати, що ж конкретно для них принесуть інновації. Тому нижче наводимо приклад розрахунку, які наслідки матимуть місце для конкретного підприємства впровадження нововведення, пов'язані із зменшенням потреби в робочій силі. Вихідні дані для розрахунку наведені у табл.

Таблиця - Вихідні дані для розрахунку ефективності нововведень, пов'язаних із зменшенням чисельності працюючих

№ п/п	Показники	Позначення	Одиниця	Величина показника
1	Кількість вивільнених робітників	n_B	осіб	20
2	Капітальні витрати на вивільнення одного працівника	K_{CB1}	тис. грн./особу	160
3	Капітальні соціальні витрати, пов'язані із вивільненням одного працюючого		тис. грн./особу	71
4	Заробітна плата одного трудівника з урахуванням нарахувань неї	$Z_{П} * K_{нар}$	грн./міс.	1806*1,42
5	Собівартість продукції	C	тис. грн./рік	80000
6	Середня рентабельність виробництва	P	%	10
7	Зростання обсягів виробництва в результаті підвищення продуктивності праці при впровадженні нової техніки	ΔB	%	8
8	Зростання обсягів виробництва в результаті підвищення надійності нових засобів праці	ΔH	%	5
9	Середньомісячна допомога по безробіттю	D_6	грн./міс.	900
10	Середня кількість місяців, потрібних для влаштування на роботу	n_M	міс.	10

Ефект від впровадження даного заходу (Е) розраховується за формулою

$$E = (Z_{П} + K_{CB1}) n_B + \Delta P_P - (\Delta K + D_6) n_B \quad (1.1)$$

У свою чергу

$$З_{\Pi} = З_{\Pi\Pi} * K_{\text{нар}} * n_{\text{МР}} \quad (1.2)$$

де $n_{\text{МР}}$ - кількість місяців роботи одного працівника в році ($n_{\text{МР}}=12$);

$\Delta\Pi_{\text{р}}$ - збільшення прибутку в результаті зростання обсягів випуску продукції. Приймаємо, що вся вироблена продукція реалізується.

Величина прибутку $\Pi_{\text{р}}$ при існуючих обсягах випуску продукції знаходиться як

$$\Pi_{\text{р}} = C \% P$$

$$\text{Тоді } \Delta\Pi_{\text{р}} = \Pi_{\text{р}} * (\% \Delta B / 100 + \% \Delta H / 100) \quad (1.3)$$

В даному випадку не враховано зменшення собівартості, і відповідно, збільшення прибутку за рахунок зменшення величини умовно-постійних витрат, деякі інші складові, оскільки приклад носить логічно-методичний характер. Та це не змінює необхідності націленості на докорінне підвищення якості нововведень при заміні існуючої техніки.

В даному випадку не враховано зменшення собівартості, і відповідно, збільшення прибутку за рахунок зменшення величини умовно-постійних витрат, деякі інші складові, оскільки приклад носить логічно-методичний характер. Та це не змінює необхідності націленості на докорінне підвищення якості нововведень при заміні існуючої техніки.

Пропоновані розробки сприятимуть подальшому розвитку теорії і методології ефективності суспільного виробництва.

Висновки

Проведені дослідження довели, що з метою підвищення достовірності визначення соціально-економічної ефективності нововведень необхідно створення системи відповідних нормативних коефіцієнтів ефективності. На основі проведеного аналізу праць вітчизняних та зарубіжних фахівців, нормативних документів у даному напрямку визначено необхідність розробки і використання двох видів відповідних коефіцієнтів: 1) ефективності робочої сили, заміненої фондами і 2) ефективності використання робочої сили.

Такий застосований методичний прийом – правомірний, оскільки для вимірювання ефективності живої і уречевленої праці, матеріалізований у виробничих фондах, остання висловлена у одиницях, еквівалентних одиницях робочої сили. За основу методу оцінки ефективності сумарності

ресурсів, що пропонується, прийнята їх віддача, де фонди виражаються в одиницях живої праці. В такій постановці умовності рівності чоловіко-годин живої праці уречевлена в фондах праця висловлюється у трудових одиницях, що еквівалентні ефективності живої праці.

У підсумку одержані результати сприятимуть визначенню пріоритетних напрямків створення інноваційної моделі розвитку економіки України.

Список літератури: 1. *А.И. Амоша.* Социально-экономические аспекты промышленной политики: управление человеческими ресурсами: государство, регион, предприятие: сб., научных трудов. Ин-т экономики промышленности НАНУ / ред. А.И. Амоша. В 2 т. - Донецк, НЭП НАНУ, 2004. - 491с. 2. *Лібанова Е.М.* Людський розвиток в Україні : інноваційний вимір./ ред. Е.М. Лібанова- К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАНУ, 2008.-316 с. 3. *Новожилов В.В.* Проблемы измерения, затрат и результатов при оптимальном планировании. - М.: Наука, 1972. - 434с. 4. Створення нових робочих місць в Україні : результати та перспективи. Державний комітет статистики./<http://ukrstat.gov.ua/control/uk/ocalfiles/display/operativ/operativ2009/mp/dopovivdx/arhdop2009.html>.

Надійшло до редколегії 02.04.2012